

Research Paper

Effectiveness of peace education on personal growth initiative increase in middle school students

AmirMasoud Rostami¹, Hasan Ahadi², Khadijeh Abolmaali³, Fariborz Dortaj⁴

1. Ph.D Student of General Psychology, Faculty of Psychology and Educational Science, Science and Research Branch, University of Tehran, Tehran, Iran.

2. Professor, Department of Psychology, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran.

3. Associate Professor, Department of Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

4. Professor, Department of Educational Psychology, Allame Tabatabaie University, Tehran, Iran.

Citation: Rostami A.M, Ahadi H, Abolmaali Kh, Dortaj D. Effectiveness of Peace Education on Personal Growth Initiative increase in middle school students. J of Psychological Science. 2022; 21(110): 337-347.

URL: <https://psychologicalscience.ir/article-1-1337-fa.html>

ORCID

doi [10.52547/JPS.21.110.337](https://doi.org/10.52547/JPS.21.110.337)

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

peace education,
Personal Growth
Initiative,
students

Background: Action for personal growth is a complex structure that consists of various dimensions and due to the multidimensional nature of peace education, examining its impact on increasing action for personal growth is the main issue of the present study that no research has been done in this field.

Aims: The aim of this study was to determine the effectiveness of peace education on the Personal Growth Initiative of junior middle school students.

Methods: The method of the present study was quasi-experimental with a pretest-posttest design with a control group. To conduct the research, among all the male middle school students in District 3 of Tehran who were studying in the academic year 2009-2010; 60 people were selected as a sample through multi-stage random sampling and They were randomly divided into experimental (n = 30) and control (n = 30) groups. The students in the experimental group were then trained in peace in 8 sessions of 2 hours in 8 weeks. The instrument used in the study was the Personal Growth Initiative Questionnaire (PGIQ) Which were performed in three stages of pre-test, post-test and follow-up (two months) in both experimental and control groups and were analyzed using mixed design analysis method in SPSS software.

Results: In the developed model, the implementation of peace education in comparison with the control group, the components of action for personal growth were significant at the level of 0.01%. Due to the significant impact of peace education on action for students' personal growth, this method can be used in their academic success.

Conclusion: Due to the significant effect of peace education on students' Personal Growth Initiative, this method can be used in their academic success.

Received: 18 Jul 2021

Accepted: 16 Aug 2021

Available: 21 Apr 2022

* **Corresponding Author:** Hasan Ahadi, Professor, Department of Psychology, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran.

E-mail: h.ahadi@aut.ac.ir

Tel: (+98) 9126049225

2476-5740/ © 2021 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Personal growth initiative (PGI) refers to a kind of intentional and active engagement with the process of personal growth. This construct indicates the full interest and attention of a person to growth and transformations in his/her life. However, it can also be applied to a real behavior in a certain area of life. Personal growth initiative encompasses a set of developed skills, including cognition, behavior, attitude, and motivation (Jamshidian Naeini, Younesi, & Ghaderi, 2015). This construct includes some cognitive components such as knowledge of the change and commitment to the growth process. In other words, the cognitive component includes a person's readiness for change in a specific aspect of his/her life. Particularly, the behavioral component denotes the execution of the growth process, such that the person initiates some changes in areas s/he tends to grow (Ghorbani, 2010). Not only can health influence personal growth, but also personal growth impact health. On the other hand, personal growth, as one of the components of mental wellbeing, raises life expectancy, mental satisfaction, and health in different aspects (Robitschek et al., 2012) besides enhancing the person's capacity to overcome problems and adapt himself/herself with unpleasant conditions (Bahadori Khosrashedi & Hashemi Nosratabadi, 2011). Hence, personal growth is a metacognitive construct "facilitating intentional participation in cognitive and growth-leading behaviors" (Reef, 2014). Personal growth initiative, conceptualized by Robitschek (1998), is a kind of active and intentional engagement with the process of personal growth, as well as changing and developing as a person. This scale is a set of developed skills, including cognition, behavior, attitude, and motivation, manifested by the person in every experience of his/her life (Robitschek & Ashton, 2000).

After family, school is the most significant institution wherein adolescents grow and are supported. The friendlier and more intimate interrelationships of individuals in the school will make students experience few communicational and behavioral

problems and possess higher senses of belonging and mental security in subsequent years (Sandeep & Rashemi, 2017).

Peace education (the process of acquiring to live in harmony with others) is a variable the researcher believes can impact the enhancement of personal growth initiative. The main objective of peace education is to establish peace among humans, interpersonal relationships, groups, societies, and cultures (Lauritzen, 2016). By teaching peace and reinforcing interpersonal relationships through informing and skill-promoting, we can assist with developing a society in which individuals live in peace and tranquility free from violence and aggression.

The complement of UNESCO's proposal concerning peace education requires the teaching of peace to be recognized as an inclusive principle in education. It means that this approach, regardless of the learning topic, should be globalized in the teaching process, and the peace education content should enter all instructional activities. The inclusion of peace education in large-scale training necessitates the acquisition of a new teacher training method. Peace education should first steer individuals toward inner conscientiousness, enabling them to practically realize the peace education concepts according to their inner conscientiousness. Planning and organizing the training of teachers in every country should be heeded as a part of the complement of UNESCO's proposed principles. According to UNESCO's perspective, the main purpose is to change human knowledge, such that social conditions are evolved towards justice. UNESCO called the year 2000 the epoch of peace and culture, and the United Nations named the 2001-2010 period as the international decade of peace culture (Week et al., 2016).

The results of the study conducted by Sagkal, Trunkla, and Tutankhamun (2012) in Turkey showed that the peace education program raised sympathy among students. Uko, Igbineweka, and Odigwe (2015), in their survey entitled 'promoting peace education for creating behavioral changes in public high schools', found that there was a positive relationship between peace education promotion and

behavioral changes leading to the control of violence, aggression, and struggle among students. The findings of the research carried out by Kazempour, Khakhali, and Janalipour (2012) revealed that the peace education program improved the education quality and enhanced learners' knowledge, competence, and attitudes to global citizenship. Considering the review presented above, to what extent peace- and coexistence-associated education enhances the personal growth initiative of students is an area neglected in the past domestic and foreign studies. Therefore, the current research aimed to determine the effectiveness of peace education on enhancing the PGI of junior high school students.

Method

Research design and participants

Benefitting or not benefitting from peace education was the independent variable, and personal growth initiative constituted the dependent variable of our research, which was a quasi-experimental study with a pretest and posttest design with control and follow-up groups. The statistical population consisted of all high school male students in district three of Tehran city in the academic year 2019-2020. Among them, a number of 60 students were selected by multistage random sampling. Then, the researchers administered the considered questionnaires among samples (60 students) for screening the subjects and implementing the pretest.

Instrument

The experimental group students were provided with peace education for eight sessions. However, the

control group received no intervention. At the end of the educational sessions, as well as two months later, the researchers administered the considered questionnaires to implement the posttest and follow-up test (after two months) among the subjects in the experimental and control groups. The Personal Growth Initiative Scale (PGIS) was used for data collection. This questionnaire included 16 items and four subscales, including readiness for change (items 2, 8, 11, and 16), planfulness (items 1, 3, 5, 10, and 13), using resources (items 6, 12, and 14), and intentional behavior (items 4, 7, 9, and 15). The questions were set in the form of a 6-point Likert scale, and every expression was allocated a score of 1 to 6 (1 = strongly disagree to 6 = strongly agree). This questionnaire enjoys the necessary content validity due to its proper theoretical framework and specialists' confirmation. Furthermore, Sarmad et al., (2011) estimated the Cronbach alpha coefficient of this questionnaire at >0.94. This coefficient also equaled 0.87 in the current study. Table 1 outlines the subjects presented in the peace education sessions adjusted according to the educational protocol adapted from the book 'Learning to Live Together¹'. The data derived from the pretest, post-test, and follow-up phases of the PGI variable were analyzed. The tests' scores were first described through the tables and charts representing statistical indices, and then the research hypotheses were inferentially analyzed by the method mixed ANOVA with respect to the method's assumptions. For this purpose, the SPSS software was used for analyzing the data statistically.

Table 1. Summary of peace education sessions

Session	Session title	Subject goal and summary
First	My life tree	Encouraging students to think about their lives and identities and recognize the idiosyncratic identity of others
Second	Watching films	Students' knowledge of injustices, conflicts, and violent situations in the world and how to react to them
Third	Real life stories	Searching for conflicting, unjust, and disrespectful situations via real-life stories
Fourth	What do I believe in?	Defend your beliefs by students and discover the opinions and beliefs of others
Fifth	case study	Putting yourself in the position of others by students
sixth	Puzzles	Learn the importance of making decisions based on ethical principles
Seventh	Peace News	Provide solutions by students in the absence of respect and understanding between individuals
Eighth	A thousand paper drones	Thinking about the overall effect of lack of mutual understanding and creating objective symbols of peace for students

¹. Abulmaani, Kh., Rostami, A. M., & Bustan, A. (2017). Learning to live together. Tehran: Elm Publication.

Results

Table 2 shows the results of mixed ANOVA in explaining the effect of peace education on the PGI components. According to these results, the effects of group and time are significant for every PGI component at the 0.01 level. This finding indicates that the implementation of this education in both groups (irrespective of the implementation time) and at three implementation times (regardless of the group) has altered the mean score of the PGI components. The interactive effect of group × time

was also significant at the 0.01 level in preparedness for change ($\eta^2 = 0.342, P = 0.001, F(1.76, 102.10) = 30.12$), planfulness ($\eta^2 = 0.160, P = 0.001, F(1.75, 101.52) = 11.07$), using resources ($\eta^2 = 0.216, P = 0.001, F(1.78, 103.44) = 15.97$), and intentional behavior ($\eta^2 = 0.224, P = 0.001, F(2, 116) = 16.78$). This issue implicates that the implementation of peace education has significantly influenced the PGI components of students in the experimental groups compared to the control group.

Table 2. Results of mixed analysis of variance in explaining the effect of independent variable on action for personal growth components

Action for growth	effect	Total squares	Total squares error	F	p	2 η
Ready for change	Group effect	772.94	467.48	95.90	0.001	0.623
	Time effect	385.21	301.42	74.12	0.001	0.561
	Interaction effect of time* group	293.61	565.49	30.12	0.001	0.342
Planning	Group effect	268.89	574.69	27.14	0.001	0.319
	Time effect	288.30	528.50	31.64	0.001	0.353
	Interaction effect of time* group	162.98	854.04	11.07	0.001	0.160
Use of resources	Group effect	156.82	229.64	39.60	0.001	0.406
	Time effect	145.20	178.60	47.10	0.001	0.448
	Interaction effect of time* group	145.60	527.82	15.97	0.001	0.216
Purposeful behavior	Group effect	579.61	337.26	99.68	0.001	0.632
	Time effect	267.01	226.82	68.28	0.001	0.541
	Interaction effect of time* group	147.48	509.78	16.78	0.001	0.224

Conclusion

The findings of this research provide an answer to the study’s question concerning the effectiveness of peace education on enhancing junior high school students’ PGI levels. The results of this study indicate that peace education raises the PGI of junior high school male students. To the best of the researchers’ knowledge, no study has so far addressed the effect of peace education on students’ PGIs. However, this finding is generally comparable with the results of surveys documenting the effect of peace education on students.

Numerous inquiries have been carried out concerning the effect of peace education on students. However, none have considered the direct effect of this variable on psychological improvements. The findings of the current research are indirectly compatible with the results of investigations carried out by Afrisham and Shamsaei (2018), Kazempour et al., (2012), Uko et al., (2015), and Kazempour and Babapour (2017). In their course of study, Afrisham and Shmasaei (2017) uncovered that peace education gave rise to the growth and promotion of mental

health and social development among children. Kazempour et al., (2012) asserted that peace education contributed to nurturing global citizenship, enhancing knowledge and competence, and fostering attitudes to global citizenship among learners. Uko et al., (2015) found a positive relationship between peace education promotion and behavioral changes leading to the control of violence, aggression, and struggle among students. In a study entitled ‘the effect of peace education on the social behavior of primary school students’, Brauneis (2019) showed that peace education improved the social behaviors of children. Kazempour and Babapour (2017) investigated the effect of peace education on students’ accountability and concluded that the peace education programs escalated the accountability level of students.

Limitations of the study

- The sample was limited to junior high school male students.
- The research was just implemented in district 3 of Tehran.

-Matching the students in the experimental and control groups according to their cognitive and intellectual competencies was impossible.

Suggestions

- It is recommended that the effect of this education on female students be investigated, and the results be compared with males.

- The replication of this study in other grades and courses is recommended.

- It is proposed to investigate the effect of this education on other dependent variables, such as students' probable risky behaviors.

- It is suggested to replicate this study in other provinces and regions of the country.

Applied suggestions

- With respect to the positive effect of peace education on the rise of students' PGI, this education is proposed to be included in the curricular or extracurricular programs of different grades and educational courses.

Teachers and school staff can get familiarized with these concepts and the necessity of addressing them in school and classroom environments by participating in educational workshops.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article has been extracted from the doctoral dissertation of the first author in General Psychology approved at the Graduate Education Council meeting, on June 21, 2017, at Faculty of Literature, Humanities and Social Sciences in Islamic Azad University Science and Research Branch, Tehran. The study data have been collected in accordance with ethical considerations.

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second was the supervisor and the third and fourth authors were the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: By this means would like to Acknowledgments the Professors supervisors and consultants who assisted in this research.

اثربخشی آموزش صلح بر افزایش اقدام برای رشد شخصی دانش آموزان

امیرمسعود رستمی^۱، حسن احدی^{۲*}، خدیجه ابوالمعالی الحسینی^۳، فریبرز درتاج^۴

۱. دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی عمومی، دانشکده علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۳. دانشیار، گروه روانشناسی تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴. استاد، گروه روانشناسی تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: اقدام برای رشد شخصی ساختار پیچیده ای است که از ابعاد مختلفی تشکیل شده و نوعی درگیری فعال و هدفمند است که نمایانگر علاقه و توجه فرد به رشد و تغییر در زندگی شخصی خود و یا مهارت‌های گسترده تری در رفتار مانند آگاهی از شناخت، نگرش و انگیزش است. اما با توجه به ماهیت چند بعدی آموزش صلح، در زمینه تأثیر آن بر افزایش رشد فردی در جامعه مورد مطالعه شکاف تحقیقاتی وجود دارد.

هدف: این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی آموزش صلح بر اقدام برای رشد شخصی دانش آموزان دوره متوسطه اول انجام شد. **روش:** پژوهش حاضر به روش شبه آزمایشی با طرح پیش آزمون - پس آزمون و در نظر گرفتن دو گروه آزمایش و گواه با پیگیری دو ماهه انجام شده است. جامعه آماری پژوهش را دانش آموزان پسر دوره اول متوسطه منطقه ۳ شهر تهران، تشکیل داده اند. ۶۰ نفر نمونه (۳۰ نفر گروه آزمایش ۳۰ نفر گروه گواه) با روش نمونه گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه اقدام برای رشد شخصی بود. پس از اجرای پیش آزمون، گروه آزمایش طی ۸ جلسه ۱۲۰ دقیقه‌ای در ۸ هفته مداوم، تحت آموزش صلح قرار گرفته و گروه گواه، نیز هیچ‌گونه آموزشی در این زمینه دریافت نکردند. در پایان دوره از گروه آزمایش، پس آزمون و بعد از گذشت دو ماه، آزمون پیگیری به عمل آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل واریانس مختلط استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که اثر آموزش صلح بر مؤلفه‌های اقدام برای رشد شخصی شامل آمادگی برای تغییر، برنامه‌ریزی، استفاده از منابع و رفتار هدفمند، در سطح ۰/۰۱ معنادار است. همچنین آموزش صلح در مقایسه با گروه گواه منجر به افزایش میانگین نمرات مؤلفه‌های اقدام برای رشد شخصی در مراحل پس آزمون و پیگیری شده است.

نتیجه گیری: با توجه به تأثیر معنادار آموزش صلح بر اقدام برای رشد شخصی دانش آموزان، می‌توان از این روش در موفقیت تحصیلی آن‌ها استفاده نمود.

کلیدواژه‌ها:

آموزش صلح، اقدام برای رشد شخصی، دانش آموزان

دریافت شده: ۱۴۰۰/۰۴/۲۷

پذیرفته شده: ۱۴۰۰/۰۵/۲۵

منتشر شده: ۱۴۰۱/۰۲/۰۱

* نویسنده مسئول: حسن احدی، استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

رایانامه: h.ahadi@aut.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۲۶۰۴۹۲۲۵

مقدمه

اقدام برای نمو فردی نوعی درگیری فعال و دارای هدف در فرآیند نمو فردی است. این سازه نمایانگر علاقه و توجه فرد به نمو و تغییر در زندگی شخصی خودش به طور کامل است اما می تواند برای رفتار واقعی در حیطه خاصی از زندگی نیز کاربرد داشته باشد. اقدام برای رشد شخصی شامل مجموعه‌ای از مهارت‌های گسترش یافته است که شامل شناخت، رفتار، نگرش و انگیزش می شود (جمشیدیان نائینی، یونسی و قادری، ۱۳۹۴). از سوی دیگر این سازه شامل مؤلفه‌های رفتاری نیز می شود. به طور خاص مؤلفه رفتاری، بر اجرای فرآیند رشد دلالت دارد، به گونه‌ای که فرد در زمینه‌هایی که تمایل به رشد دارد، شروع به ایجاد تغییرات لازم می کند (قربانی، ۱۳۸۹). نه تنها سلامتی می تواند رشد شخصی را متأثر سازد بلکه رشد شخصی نیز بر سلامتی تأثیر می گذارد و از طرفی رشد شخصی به عنوان یکی از مؤلفه‌های بهزیستی روانی منجر به افزایش امید به زندگی، رضایت روانی بالا و سلامتی در ابعاد گوناگون می شود (رویتچک و همکاران، ۲۰۱۲) و توانایی فردی را در غلبه بر مشکلات و سازگاری با شرایط ناگوار بالا می برد (بهادری خسروشاهی و هاشمی نصرت آباد، ۱۳۹۰). بنابراین رشد شخصی یک سازه فراشناختی است که "مشارکت هدفمند در شناخت و رفتارهایی که موجب رشد شخص در تمام حوزه های زندگی می شود" را تسهیل می بخشد (ریف، ۲۰۱۴). اقدام رشد شخصی که توسط رویتچک (۱۹۹۸) مفهوم سازی شده است. نوعی درگیری فعال و قصدمندانه در فرآیند رشد شخصی و همچنین در فرآیند تغییر و رشد به عنوان یک فرد می باشد. این مقیاس مجموعه‌ای از مهارت های گسترش یافته است که شامل شناخت، رفتار، نگرش و انگیزش می شود که یک فرد در هر یک از تجربیات زندگی از خود نشان می دهد (رویتچک و آشتون، ۲۰۰۰).

مدرسه بعد از خانواده، مهم ترین نهادی است که نوجوانان در آن رشد می کنند و مورد حمایت قرار می گیرند. هر اندازه روابط بین افراد در مدرسه دوستانه و صمیمی تر باشد، در سال‌های بعد، مشکلات ارتباطی و رفتاری کمتر و احساس تعلق و امنیت روانی بیشتری خواهند داشت (سندیپ و راشمی، ۲۰۱۷).

آموزش صلح (یادگیری مهارت چگونه زیستن با یکدیگر) متغیری است که به نظر پژوهشگر می تواند از جمله عوامل اثرگذار بر افزایش اقدام برای

رشد شخصی دانش آموزان باشد. هدف اصلی آموزش صلح، برقراری صلح میان انسان‌ها، روابط بین فردی، گروه‌ها، جوامع و فرهنگ‌هاست (لوریتزن، ۲۰۱۶). با آموزش صلح و تقویت روابط بین فردی، از طریق ایجاد آگاهی و ارتقا مهارت‌ها، می توان به شکل گیری جامعه‌ای که در آن افراد در صلح و آرامش و بدون خشونت و پرخاشگری زندگی می کنند، کمک کرد.

متمم پیشنهاد یونسکو درباره آموزش صلح، مستلزم این است که آموزش صلح به عنوان یک اصل فراگیر در آموزش به رسمیت شناخته شود. یعنی در تدریس، این رویکرد صرف نظر از موضوع یادگیری، جهانی شود و محتوای آموزش صلح وارد همه فعالیت‌های تدریس شود. گنجاندن آموزش صلح در آموزش در یک مقیاس بزرگ، مستلزم یادگیری شیوه جدیدی در تربیت مربیان شاغل در آموزش است. آموزش صلح باید ابتدا افراد را به سوی یک وظیفه شناسی درونی هدایت کند، به طوری که مفاهیم آموزش صلح را بر اساس وظیفه شناسی درونی خود به صورت عملی محقق نمایند. برنامه ریزی و سازمان دادن به تربیت مربیان در هر کشور، باید به عنوان قسمتی از متمم اصول پیشنهادی یونسکو مورد توجه قرار گیرد. بر طبق نظریه یونسکو هدف عمده، تغییر آگاهی انسان است. به طوری که شرایط اجتماعی به سوی عدالت تحول یابد. یونسکو سال ۲۰۰۰ میلادی را سال فرهنگ و صلح و سازمان ملل سال ۲۰۱۰-۲۰۰۱ را دهه بین‌المللی فرهنگ صلح اعلام کردند (ویک و همکاران، ۲۰۱۶).

نتایج پژوهش ساگلا، ترنکلا و توتان (۲۰۱۲) در از میر ترکیه نشان داد که برنامه آموزش صلح منجر به افزایش سطح همدلی در دانش آموزان شده است. اوکو، ایگ بینوکا و اودیو (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان "ترویج آموزش صلح برای ایجاد تغییرات رفتاری در مدارس متوسطه عمومی" دریافتند که رابطه مثبتی بین ترویج آموزش صلح و تغییرات رفتاری به سوی مهار خشونت، پرخاشگری و درگیری در میان دانش آموزان وجود دارد. نتایج مطالعه کاظم پور، خلخالی و جان علی پور (۱۳۹۱)، نشان می دهد که برنامه آموزش صلح در بهبود تربیت و افزایش دانش، توانش و نگرش شهروند جهانی فراگیران تأثیر دارد.

با عنایت به آنچه مرور شد، میزان تأثیر آموزش‌هایی در زمینه صلح و با هم زیستن بر پایه بر افزایش اقدام برای رشد شخصی در بین دانش آموزان، در پژوهش‌های پیشین داخلی و خارجی مغفول مانده است. لذا پژوهش حاضر

باهداف تعیین اثربخشی آموزش صلح بر افزایش اقدام برای رشد شخصی دانش آموزان دوره متوسطه اول انجام می شود.

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت کنندگان: در این پژوهش بهره‌مندی و یا عدم بهره‌مندی از آموزش‌های صلح متغیر مستقل و اقدام برای رشد شخصی متغیر وابسته مطالعه محسوب می‌شوند. پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه و گروه پیگیری است. جامعه آماری این پژوهش، تمامی دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول منطقه ۳ شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بوده اند که از این تعداد ۶۰ نفر دانش‌آموز پسر با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای بعنوان نمونه انتخاب شدند؛ سپس پرسشنامه‌های مورد نظر با هدف غربالگری و اجرای پیش‌آزمون بر روی دانش‌آموزان دوره متوسطه اول اجرا شد (۳۰ نفر گروه آزمایش و ۳۰ نفر گروه گواه).

ب) ابزار

دانش‌آموزان گروه آزمایش طی ۸ جلسه تحت آموزش صلح قرار گرفتند. اما گروه گواه، آموزشی دریافت نکردند. در پایان جلسات آموزشی و همچنین دو ماه پس از آن مجدد پرسشنامه‌های مورد نظر با هدف اجرای پیش‌آزمون و آزمون پیگیری (دو ماهه) در مورد آزمودنی‌های گروه آزمایش و گواه اجرا شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه رشد شخصی (PGIS) استفاده شد که شامل ۱۶ سؤال و ۴ خرده‌مقیاس آمادگی برای تغییر (سؤال ۲، ۸، ۱۱، ۱۶)، برنامه‌ریزی (سؤال ۱، ۳، ۵، ۱۰، ۱۳)، استفاده از منابع (سؤال ۶، ۱۲، ۱۴) و رفتار هدفمند (سؤال ۴، ۷، ۹، ۱۵) است. پاسخگویی به سؤالات به صورت شش گزینه‌ای لیکرت تنظیم شده است و به هر عبارت ۱ تا ۶ نمره (۱=کاملاً مخالفم تا ۶=کاملاً موافقم) تعلق می‌گیرد. این پرسشنامه به دلیل زیربنای نظری مناسب و تأیید متخصصین از درستی آزمایی محتوایی لازم برخوردار است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش (سرمد و همکاران، ۱۳۹۰) برای این پرسشنامه بالای ۰/۹۴ برآورد شد. در پژوهش حاضر نیز آلفای کرونباخ

پرسشنامه ۰/۸۷ بدست آمده است. در جدول (۱)، خلاصه مباحث جلسات آموزشی مبتنی بر آموزش صلح که براساس پروتکل آموزشی تنظیم شده توسط پژوهشگران برگرفته از کتاب "یادگیری زندگی باهم"^۱ ارائه شده است. داده‌های حاصل از پیش‌آزمون، پس‌آزمون و آزمون پیگیری متغیر اقدام برای رشد شخصی دانش‌آموزان مورد تحلیل قرار گرفته است. ابتدا نمرات آزمون‌ها، با استفاده از جداول شاخص‌های آماری و نمودار توصیف شده و سپس فرضیه‌های تحقیق با استناد به داده‌ها و تحلیل واریانس مختلط و در نظر گرفتن پیش‌فرض‌های آن، مورد تحلیل استنباطی قرار گرفته است. تحلیل آماری داده‌ها با به کارگیری نرم‌افزار SPSS-22 انجام شده است.

یافته‌ها

جدول (۲) نتایج تحلیل واریانس مختلط در تبیین اثر آموزش صلح بر مؤلفه‌های اقدام برای رشد شخصی را نشان می‌دهد. منطبق بر نتایج جدول فوق اثر گروه و اثر زمان برای هر یک از مؤلفه‌های اقدام برای رشد شخصی در سطح ۰/۰۱ معنادار است و این یافته بیانگر آن است که اجرای آموزش در دو گروه (بدون در نظر گرفتن زمان اجرا) و در زمان‌های سه گانه اجرا (بدون در نظر گرفتن گروه) منجر به تغییر در میانگین نمرات مؤلفه‌های اقدام برای رشد شخصی شده است. اثر تعاملی گروه × زمان نیز برای مؤلفه‌های آمادگی برای تغییر ($\eta^2 = 0/342$)، $P = 0/001$ ، $F(1/10, 102/10) = 30/12$ ، برنامه‌ریزی ($\eta^2 = 0/160$)، $P = 0/001$ ، $F(1/76, 102/10) = 11/07$ ، استفاده از منابع ($\eta^2 = 0/216$)، $P = 0/001$ ، $F(1/78, 102/10) = 15/97$ ، رفتار هدفمند ($\eta^2 = 0/224$)، $P = 0/001$ ، $F(2/116, 102/10) = 16/78$ در سطح ۰/۰۱ معنادار است. این مطلب بیانگر آن است که اجرای آموزش صلح در مقایسه با گروه گواه مؤلفه‌های اقدام برای رشد شخصی را در دانش‌آموزان به صورت معنادار تحت تأثیر قرار داده است.

۱. ابوالمعالی، خدیجه؛ رستمی، امیرمسعود و بوستان، افسانه (۱۳۹۶). یادگیری زندگی باهم، انتشارات علم، تهران.

جدول ۱. خلاصه مباحث جلسات آموزشی مبتنی بر آموزش صلح

جلسه	عنوان جلسه	اهداف و خلاصه مباحث
اول	درخت زندگی من	تشویق دانش آموزان به تفکر در مورد هویت و زندگی خود و شناخت هویت منحصر به فرد دیگران
دوم	تماشای فیلم	آگاهی دانش آموزان از بی عدالتی ها، تعارض ها و موقعیت های خشونت بار در دنیا و نحوه واکنش به آن ها
سوم	داستان های زندگی حقیقی	جستجوی موقعیت های تعارض و بی عدالتی و بی حرمتی از طریق داستان هایی از زندگی حقیقی
چهارم	من به چه اعتقاد دارم	دفاع از اعتقادات خود توسط دانش آموزان و کشف عقاید و باورهای دیگران
پنجم	مطالعات موردی	قرار دادن خود در موقعیت دیگران توسط دانش آموزان
ششم	معماها	یادگیری اهمیت تصمیم گیری مبتنی بر اصول اخلاقی
هفتم	اخبار صلح	ارائه راه حل توسط دانش آموزان در صورت فقدان احترام و درک بین افراد
هشتم	هزار درنای کاغذی	تفکر بر روی اثر کلی فقدان درک متقابل و ایجاد نمادهای عینی از صلح برای دانش آموزان

جدول ۲. نتایج تحلیل واریانس مختلط در تبیین اثر متغیر مستقل بر مؤلفه های اقدام برای رشد شخصی

اقدام برای رشد شخصی	اثرات	مجموع مجذورات	مجموع مجذورات خطا	F	p	η ²
	اثر گروه	۷۷۲/۹۴	۴۶۷/۴۸	۹۵/۹۰	۰/۰۰۱	۰/۶۲۳
آمادگی برای تغییر	اثر زمان	۳۸۵/۲۱	۳۰۱/۴۲	۷۴/۱۲	۰/۰۰۱	۰/۵۶۱
	اثر تعاملی گروه × زمان	۲۹۳/۶۱	۵۶۵/۴۹	۳۰/۱۲	۰/۰۰۱	۰/۳۴۲
	اثر گروه	۲۶۸/۸۹	۵۷۴/۶۹	۲۷/۱۴	۰/۰۰۱	۰/۳۱۹
برنامه ریزی	اثر زمان	۲۸۸/۳۰	۵۲۸/۵۰	۳۱/۶۴	۰/۰۰۱	۰/۳۵۳
	اثر تعاملی گروه × زمان	۱۶۲/۹۸	۸۵۴/۰۴	۱۱/۰۷	۰/۰۰۱	۰/۱۶۰
	اثر گروه	۱۵۶/۸۲	۲۲۹/۶۴	۳۹/۶۰	۰/۰۰۱	۰/۴۰۶
استفاده از منابع	اثر زمان	۱۴۵/۲۰	۱۷۸/۶۰	۴۷/۱۰	۰/۰۰۱	۰/۴۴۸
	اثر تعاملی گروه × زمان	۱۴۵/۶۰	۵۲۷/۸۲	۱۵/۹۷	۰/۰۰۱	۰/۲۱۶
	اثر گروه	۵۷۹/۶۱	۳۳۷/۲۶	۹۹/۶۸	۰/۰۰۱	۰/۶۳۲
رفتار هدفمند	اثر زمان	۲۶۷/۰۱	۲۲۶/۸۲	۶۸/۲۸	۰/۰۰۱	۰/۵۴۱
	اثر تعاملی گروه × زمان	۱۴۷/۴۸	۵۰۹/۷۸	۱۶/۷۸	۰/۰۰۱	۰/۲۲۴

این مطلب بیانگر آن است که اجرای آموزش صلح در مقایسه با گروه گواه مؤلفه های اقدام برای رشد شخصی را در دانش آموزان به صورت معنادار تحت تأثیر قرار داده است.

بحث و نتیجه گیری

یافته های این پژوهش حاکی از اثربخشی آموزش صلح بر افزایش اقدام برای رشد شخصی دانش آموزان پسر دوره متوسطه اول بوده است. تاکنون پژوهشی که به بررسی اثربخشی آموزش صلح بر افزایش اقدام برای رشد شخصی دانش آموزان پرداخته باشد، صورت نگرفته است ولی این یافته به طور کلی قابل مقایسه با نتایج پژوهش هایی است که تأثیر آموزش صلح بر دانش آموزان را نشان داده اند.

پژوهش های بسیاری در زمینه تأثیر آموزش صلح بر دانش آموزان انجام شده، اما پژوهشی که به طور مستقیم تأثیر این متغیر را بر افزایش

روانشناختی مورد بررسی قرار دهد، یافت نشد. یافته های این تحقیق به طور غیرمستقیم با نتایج مطالعات انجام شده توسط؛ افریشم و شمسانی (۱۳۹۷)، کاظم پور و همکاران (۱۳۹۱)، اوکو و همکاران (۲۰۱۵)، کاظم پور و باباپور (۱۳۹۶)، همسویی دارد. این پژوهشگران در مطالعات خود دریافتند که با آموزش صلح می توان باعث رشد و ارتقای سلامت روانی و رشد اجتماعی کودکان شد (افریشم و شمسانی، ۱۳۹۷)؛ آموزش صلح در تربیت شهروند جهانی و همچنین، در افزایش دانش، توانش و پرورش نگرش شهروند جهانی فراگیران تأثیر دارد (کاظم پور و همکاران، ۱۳۹۱)؛ اوکو و همکاران (۲۰۱۵) همچنین به رابطه مثبت بین ترویج آموزش صلح و تغییرات رفتاری به سوی مهار خشونت، پرخاشگری و درگیری در میان دانش آموزان پی بردند. در پژوهش "اثرات آموزش صلح بر رفتارهای اجتماعی کودکان مقطع ابتدایی" نشان داده شده است که آموزش صلح

پیشنهادات کاربردی عبارتند از:

- با توجه به تأثیر مثبت آموزش صلح بر افزایش اقدام برای رشد شخصی، دانش آموزان، پیشنهاد می‌شود، این آموزش‌ها در برنامه درسی یا فوق برنامه دانش آموزان در پایه‌ها و دوره‌های مختلف تحصیلی گنجانده شود. معلمان و اولیای مدرسه با شرکت در کارگاه‌های آموزشی، با این مفاهیم و اهمیت و ضرورت پرداختن به آن‌ها در محیط مدرسه و کلاس‌های درس آشنا شوند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی عمومی مصوب جلسه شورای آموزش تحصیلات تکمیلی در تاریخ ۳۱ خرداد ۱۳۹۶ در دانشکده ادبیات، علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران استخراج شده است. جمع‌آوری داده‌ها با رعایت ملاحظات اخلاقی انجام یافته است.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول محقق اصلی این پژوهش می‌باشد. نویسندگان دوم استاد راهنما و نویسندگان سوم و چهارم استادان مشاور رساله می‌باشند.

تضاد منافع: نویسندگان هیچ تضاد منافی در رابطه با پژوهش اعلام نمی‌نمایند.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران که در انجام این پژوهش یاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

باعث بهبود رفتارهای اجتماعی کودکان می‌گردد (برانیس، ۲۰۱۹). در سال ۱۳۹۶، کاظم پور و باباپور و اجاری در تحقیقی با عنوان "تأثیر آموزش صلح بر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان" به این نتیجه رسیدند که برنامه‌های آموزش صلح باعث افزایش مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان می‌شود (کاظم پور و باباپور، ۱۳۹۶).

محدودیت‌های پژوهش عبارتند از:

- محدود بودن نمونه به دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه اول
- اجرای پژوهش در منطقه سه شهر تهران
- امکان‌پذیر نبودن هم‌تاسازی دانش‌آموزان گروه‌های آزمایش و کنترل
- براساس توانایی‌های شناختی و هوشی
- پیشنهادات پژوهشی عبارتند از:
- تأثیر این آموزش‌ها در مدارس دخترانه نیز مورد بررسی قرار گیرد و نتایج آن در دختران و پسران مورد مقایسه قرار گیرد.
- این پژوهش در سایر پایه‌ها و دوره‌های تحصیلی انجام شود.
- تأثیر این آموزش‌ها، بر متغیرهای وابسته دیگری همچون، رفتارهای پرخطر احتمالی دانش‌آموزان، مشارکت اجتماعی، صلح و عدم خشونت در مدرسه و... مورد بررسی قرار گیرد.
- این پژوهش در سایر شهرهای استان‌ها و مناطق کشور انجام شود.

References

- Afrishan M, Shamsaii M. (2018). The effectiveness of peace education on social development and mental health of preschool children. Fifth National Conference on School Psychology. (Persian). [\[Link\]](#)
- Bahadori khosroshahi J, Hashemi Nosratabad T & Babapoor J. (2011). Relationship between psychological capital and social capital of Tabriz University students. Journal of RESEARCH AND HEALTH; 2(1):63-71. (Persian). [\[Link\]](#)
- Brauneis, M. (2019). The effects of peace education on childrens prosocial behavior in an early childhood classroom, Arts in education action research. [\[Link\]](#)
- Gorban Z. (2014). Action Scale for Individual Growth. Yar Pouya Test Institute, Tehran.. (Persian)
- Jamshidian Naieni Y, Yunesi F, Ghaderi Z. (2014). The effectiveness of premarital skills training on the individual development of single girls. Journal of Counseling and Psychotherapy Culture. 6(23), 929-933.. (Persian). [\[Link\]](#)
- Kazempour E, Khalkhali A, Jonalipour R. (2012). The Impact of Peace Education Program on Global Citizen Education, Journal of A new approach in educational management; 3(3):49-62. (Persian). [\[Link\]](#)
- Kazempour E, Babapour M. (2017). The effect of peace education on students' responsibility, Journal of A new approach in educational management; 8(4):65-82. (Persian). [\[Link\]](#)
- Lauritzen, S M. (2016). Building peace through education in a post-conflict environment: A case study exploring perceptions of best practices International. Journal of Educational Development. 51,77-83. [\[Link\]](#)
- Ryff, C. D. (2014). Psychological well-being revisited: Advances in the science and practice of eudaimonia. Psychotherapy and psychosomatics. 83(1), 10-28. [\[Link\]](#)
- Robitschek, C. (1998). Personal growth initiative: The construct and its measure. Measurement and Evaluation in Counseling and Development. 30, 183-198. [\[Link\]](#)
- Robitschek, C., & Keyes, C. L. (2009). Keyes's model of mental health with personal growth initiative as a parsimonious predictor. Journal of Counseling Psychology. 56(2), 321. [\[Link\]](#)
- Robitschek, C., Spring, C & Geiger, N,. (2012). Development and psychometric evaluation of the personal Growth Initiative Scale_II. Journal of Counseling psychology. 59(2), 274. [\[Link\]](#)
- Sagkal A.S, Turunuklu A, Totan T. (2012). Empathy for Interpersonal Peace: Effects of peace education on Empathy skills. Educational Science; 12(2):1454-1460. [\[Link\]](#)
- Sandeep K, Rashmi Ch. (2017). A Review of the Relationship between Parental Involvement and Students' Academic Performance. The International Journal of Indian Psychology; 4(3): 99,2017. [\[Link\]](#)
- Uko ES, Igbineweka PO, Odigwe FN. (2015). Promoting Peace education for Behavioral Changes in public secondary schools in calabar Municipality Council Area, cross River state, Nigeria. Journal of Education and Practice; 6(23):144-149. [\[Link\]](#)
- Weeks M, Ploubidis G. B, Cairney J, Wild T. C, Naicker K & Colman I. (2016). Developmental pathways linking childhood and adolescent internalizing, externalizing, academic competence, and adolescent depression. Journal of Adolescence; 51(1): 30-40. [\[Link\]](#)